

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

**Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної конференції**

13 грудня 2024 року

Київ 2024

Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 13 грудня 2024 р. / За заг. ред. д.е.н., професора Калініної С.П. — Київ: МДУ, 2024. — 132 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Безпекова складова соціально-економічного розвитку країн світу;
- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн світу;
- Забезпечення конкурентоспроможності національних економік;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку;
- Особливості повоєнного відновлення економіки України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

ТКАЧЕНКО О. Г.,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ І ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Характерною рисою сучасного стану світового господарства є стрімкий розвиток процесів міжнародної інтеграції і посилення взаємозв'язку різних за розміром і значенням економік країн світу. Ці процеси безпосередньо впливають на міждержавні економічні взаємовідносини, утворюють нові за напрямками і змістом комерційні зв'язки країн, що супроводжуються рухом товарів, капіталів, трудових, технологічних і інформаційних ресурсів. Розвиткові цих процесів сприяє міжнародна торгівля, яка є певним важелем багатьох змін в світовому економічному середовищі.

Формування ефективної економічної політики країни, визначення пріоритетів розвитку економіки передбачає постійне врахування суттєвих змін у світовій економічній системі, механізмах і закономірностях її розвитку, що носять динамічний а, інколи, непередбачуваний характер. Слід зазначити, що раніше економічний потенціал країни обумовлювався, в першу чергу, її виробничими можливостями і забезпеченістю ресурсами. Сьогодні такий підхід не є виправданим, тому що не враховує комплексу факторів організаційного, економічного, фінансового, технологічного, інформаційного характеру, що дозволяють максимально ефективно використовувати не лише власний потенціал, а і потенціал інших країн, безумовно, в взаємовигідних умовах, які реалізуються через торгівлю і розвиток інтеграційних процесів.

Зміни в обсягах і темпах зростання світової торгівлі виступають одним із основних показників стану і благополуччя світової економічної системи. Темпи її зростання, як правило, перевищують, темпи зростання світового ВВП, як і протилежна тенденція – темпи зниження обсягів світової торгівлі в кризові періоди є більш значними, ніж темпи зниження обсягів світового ВВП (рис. 1).

Розвиток світової торгівлі має провідне значення для економіки кожної країни, тому що розширює можливості задля зростання доходів населення, впровадження інновацій, отримання додаткових коштів для реалізації як комерційних, так і соціальних проектів. За даними СОТ з моменту її заснування у 1995 р. і по 2023 р. світовий дохід на душу населення з поправкою на інфляцію зріс приблизно на 65 %, тоді як дохід на душу населення в країнах із низьким і середнім рівнем доходу майже потроївся [2, с.8]. Викликане розширенням світової торгівлі економічне зростання призвело до значного скорочення розриву у рівнях доходів між країнами світу, до покращення ситуації в країнах із низьким і середнім рівнем доходів. В цих країнах покращилися можливості із доступом до освіти, охорони здоров'я, часткового вирішення проблем бідності, дитячої смертності, недоїдання. Ці результати розвитку світової торгівлі підтверджують

тезу, що торгівля сприяє економічному розвитку, підвищенню рівня життя населення, створенню нових робочих місць, освоєнню нових технологій, що в цілому призводить до зростання добробуту і покращенню умов життя населення.

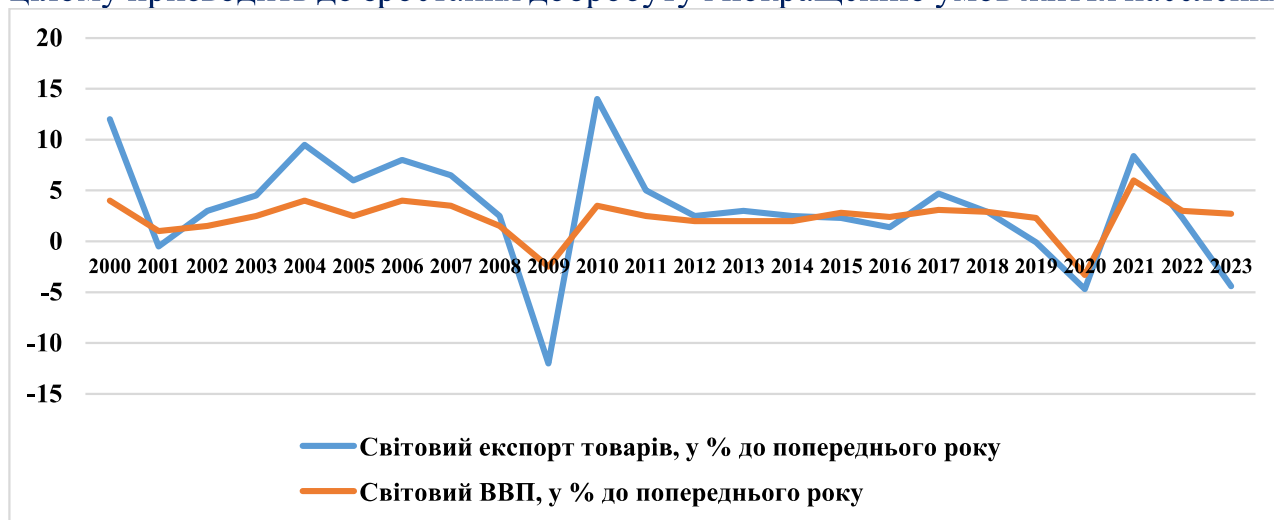

Рис. 1. Щорічна зміна обсягів світового експорту товарів і світового ВВП
Побудовано автором за даними [1]

Слід зазначити, що участь в міжнародній торгівлі і світових інтеграційних процесах є необхідними, але недостатніми для економічного зростання. Ефективний уряд для кожної країни відіграє критичну роль для успішного використання торгівлі і інтеграції з метою забезпечення сталого зростання.

Країни, які успішно використовували торгівлю для прискорення зростання не обмежувалися лише цими засобами, вони, як правило, використовували інші, які допомагали шляхом внутрішніх змін організаційного, економічного, правового, технічного характеру сприяти успішному використанню своїх порівняльних переваг, власній структурній перебудові економіки, економічній адаптації до конкурентних умов зовнішніх ринків, полегшуючи зв'язок із ними, розширюючи можливості інтеграції.

Проведений аналіз показав, що зусилля внутрішньої політики мають бути зосереджені на досягненні трьох основних складових. Це - політична та макроекономічна стабільність, ефективні фінансові та правові системи, прозоре, ефективне та недискримінаційне регуляторне середовище. Саме досягнення означеного забезпечує основу для ефективного функціонування як внутрішніх економічних систем, так і здійснення діяльності на зовнішніх ринках.

Серед інших заходів слід виділити:

- формування правових і організаційних засобів задля залучення прямих іноземних інвестицій;

- сприяння залученню внутрішнього виробника до освоєння конкурентних ринків;

- формування і підтримка системи захист інтелектуальної власності;

- розповсюдження та просування підходів сталого розвитку;

сприяння інтеграції в глобальні виробничі мережі, враховуючи, що торгівля переважно відбувається саме в них і вимагає спільної політики та стратегій.

З урахуванням значної залежності економічної системи України від кон'юнктури певних сегментів світових ринків в умовах поширення інтеграційних процесів необхідно, крім означеного, приділяти постійну увагу діагностиці впливу зовнішньої торгівлі на різні сектори національної економіки [3], оцінювати значення регуляторного механізму і його впливу на розвиток як економічної системи країни в цілому, так і зовнішньої торгівлі і процесів інтеграції.

Темпи та масштаби сучасних глобальних економічних змін і необхідність економічних систем країн світу, в тому числі, і України, постійно адаптуватися, змінюватися, коригуватися, вимагають прийняття ефективних рішень, які дозволять використовувати переваги міжнародної торгівлі і інтеграційних процесів задля розвитку і процвітання, що є важливим, не лише в умовах миру, а і війни.

Список використаних джерел:

1. WTO Stats Portal. URL: <https://stats.wto.org//>.
2. World trade report 2024. Trade and inclusiveness How to make trade work for all. WTO, 2024. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr24_e/wtr24_e.pdf.
3. Батченко Л.В., Ашурков О.О., Ткаченко О.Г. Методика системної діагностики впливу стану зовнішньої торгівлі на зміну рівня економічного суверенітету України НАН України, Ін-т економіко-правових досліджень. Донецьк : Юго-Восток, 2012. 77 с.

ШАСТУН В.Е.,

здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності «Економіка»,

Маріупольський державний університет

БАЛАБАНОВА Н.В.,

кандидат наук з державного управління, доцент,

Маріупольський державний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ СУПЕРЕЧОК

За історію існування міжнародної торгівлі виникла значна кількість торговельних суперечок. Лише в період з 1995 року до 2023 (включно) року у рамках Світової організації торгівлі (СОТ) було розглянуто 631 спір між країнами-членами та винесено понад 350 рішень організації (рис.1).